

Як знайти свій стиль

Курт Воннегут

Журналісти з газет і письменники-технарі добре знають, як не залишати жодного сліду від себе в своїх же текстах. Через це вони здаються «чужаками» в світі письменників, де всі готові просто-таки відкрити душу перед читачем. Ми називаємо такі одкровення, – і випадкові і навмисні, – елементами стилю.

Вони можуть повідати нам, читачам, з якою людиною ми проводимо час. Яким постає письменник? Невіглас він, чи навпаки – ерудит, дурний чи розумний, бреше чи ні, чи любить веселитися і т.д.

Навіщо вам узагалі покращувати свій стиль? Вважайте це проявом поваги до читача, що б ви не писали. Адже, намагаючись розібратися в хаосі ваших думок, він відчує, що вам на нього начхати, що ви – затятий егоїст або взагалі дурень, або й того гірше – зовсім перестане вас читати.

Узагалі, найгірше, що ви можете показати читачу – це незнання того, що йому цікаво, а що – ні. Вам же самим подобається, коли письменник якось вгадує, про що ви хочете читати? Ви ж не любите його лише за манеру письма? Ні.

Отже, перше, що ви маєте зробити – це сісти й добряче подумати, адже хороший стиль починається з хорошої ідеї.

1. Знайдіть тему, яка вас цікавить

Знайдіть тему, яка вас цікавить і яка, на вашу думку, цікавитиме інших. Саме в цій зацікавленості, а не в якійсь мовній грі, лежить ключ до найважливішого та привабливого елемента власного стилю.

Я не закликаю вас писати цілий роман (хоча, якщо напишете, і будете дійсно захоплені ним – я буду тільки радий). Петиції меру щодо ями на дорозі навпроти вашого будинку, або ж любовного листа тій гарненькій сусідці буде цілком достатньо.

2. Не зловживайте словами

І я не буду.

3. Пишіть просто

Пам'ятайте про двох майстрів слова, Вільяма Шекспіра та Джеймса Джойса, які писали про найсерйозніші речі найпростішими фразами, подекуди схожими на дитячі. «Бути чи не бути?», - питає шекспірівський Гамлет. Найдовше слово – всього з чотирьох літер. Джойс міг запросто закрутити складну фразу, як намисто Клеопатри, але моя улюблена звучить у його оповіданні «Евелін»: «Вона втомилася». На ній історія закінчується, і нічого не може розчулити читача сильніше, ніж ці два слова.

Простота мови не просто цінується – іноді вона священна. Біблія починається реченням, яке цілком міг написати й 14-річний підліток: «На початку Бог створив Небо та землю».

4. Відкидайте зайве

Може виявитися, що ви теж здатні нанизувати намисто для Клеопатри. Але така ваша майстерність повинна слугувати ідеям у вашій голові. Відтепер, ваше правило звучить так: «Якщо в цьому реченні тема не розкривається корисно та по-новому, я його викреслюю».

5. Пишіть так, як говорите

Стиль письма, який найбільше вам притаманний, завжди відображає ту мову, яку ви чули в дитинстві. Англійська була третьою мовою письменника Джозефа Конрада, і багато чого пікантного в його мовленні, безсумнівно, запозичено з його рідної польської. На щастя, чоловік виріс в Ірландії, де англійська дуже приємна на слух. Ну а я – з Індіанополісу, де проста мова звучить як бляшанка, яку розрізають стрічковою пилкою, а слова не гарніші за розвідний ключ.

У деяких віддалених куточках регіону Аппалачія діти досі зростають на піснях і виразах часів королеви Єлизавети. Багато американців з дитинства оточені далеко не англійською, або ж її діалектом, який більшість їхніх співвітчизників ніколи не зрозуміє.

Всі ці різновиди мови прекрасні, наче всі види метеликів. Якою б не була ваша рідна мова, - плекайте її все своє життя. Якщо вона відрізняється від загальноприйнятої норми, результат, як правило, перевершує всі очікування. Це наче дуже мила дівчина, в якої одне око зелене, а інше – блакитне.

Я помітив, що читачі, та і я сам, найбільше довіряють моїм текстам саме тоді, коли я пишу як виходець з Індіанополісу, яким я і є насправді. А які ще є варіанти? Є той, до якого активно (іноді – занадто) закликають учителі: писати як добре вихований англієць минулого чи позаминулого століття.

6. Кажіть те, що хочете сказати

Раніше мене дратували такі вчителі, але це минуло. Зараз я розумію, що всі ці есе й оповідання, на які я рівнявся в школі, були взірцем не завдяки своїй

давності й екзотиці, а тому що їхні автори виражали саме те, що хотіли. Мої викладачі навчали мене писати точно, підбираючи найбільш влучні слова та пов'язуючи їх один з одним міцно, надійно, як деталі механізму. Усе ж таки, вони не бажали перетворити мене на манірного англійця. Вони лише сподівалися, що мене розумітимуть – і зрештою, зрозуміють. Так я відмовився від мрії гратися зі словами, як Пабло Пікассо з фарбами чи мої джазові кумири – з нотами. Якби я начхав на всі правила пунктуації, надав словам абсолютно невластивого їм значення та поєднав їх між собою так-сяк, мене би просто-напросто ніхто не зрозумів. От і вам не раджу так робити, якщо маєте що сказати та хочете ясно донести думку. Читачі хочуть, щоб наші твори були схожими на звичні для них. Чому? Повірте, їм і так вистачає роботи, і ми всіляко маємо їм допомогти.

7. Згляньтесь над читачами

Уявіть – їм треба розпізнати тисячі маленьких символів на папері й одразу їх зрозуміти. Вони повинні *читати*, а це доволі непроста справа, яку не кожен може опанувати навіть після школи й університету.

Після нашої довгої дискусії слід визнати, що письменницькі стилістичні можливості не такі вже й численні та витончені, як може здатися. Читач – не митець-професіонал, він хоче від письменника розуміння, простоти та ясності, а не аби той розтікався мислю по дереву.

Це погана новина. Хороша полягає в тому, що американці живуть за законами єдиної Конституції, яка дозволяє писати все що заманеться без страху бути покараним. Отже, вибір серед стилів буквально безмежний.

8. Для дуже детальних порад

Щоб більше заглибитись у тему стилю з технічного боку, раджу вам книгу «Елементи стилю» Вільяма Странка й Е. Б. Вайта. Вайт, звісно, одна з найвідоміших фігур у світі літературних стилістів.

Зрозумійте: ніхто б не замислився, наскільки добре чи погано висловився містер Вайт, якби він не говорив просто чарівні речі.

Насамкінець:

- 1. Знайдіть тему, яка вас цікавить**
- 2. Не зловживайте словами**
- 3. Пишіть просто**
- 4. Відкидайте зайве**
- 5. Пишіть так, як говорите**
- 6. Кажіть те, що хочете сказати**
- 7. Згляньтесь над читачами**

Джерело: «Як використовувати силу друкованого слова», Даблдей